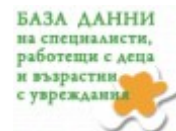

Включващо образование – американски практики
Изпратено от Danny на Ср., 09/12/2009 – 20:00
<http://www.integracia.org>

автор: Галина Трифонова, Плевен

На 27 ноември, под егидата отново на Софийския университет и Сдружение „Елизабет Кларк – Пенка Касабова” се проведе семинар „Включващото образование – най-добрите практики на Америка” с водещ Джаки Комфорти.

Дж. Комфорти е роден в семейство на изселили се в Израел български евреи. Голяма част от живота си е прекарал в САЩ. Сам дете и възрастен с проблем, от определен момент на живота си нататък, Дж. Комфорти става активен участник в движението за права на хора със специални нужди. Артистичната му подготовка му подсказва неговия път в това движение – автор е на 10 филми, разказващи за появата и най-добрите практики за включване в обучението на деца със СОП, които действат в някои училища в Америка. И сегашното гостуване на г-н Дж. Комфорти в България е свързано с участие във филмов фестивал, посветен на човешките права „Един свят”, с интроспекция на осем негови филми. Шест от тези филми са били посветени на темата за включващото образование на деца със специални образователни потребности в САЩ, Израел и България. На семинарът на 27 ноември учители и родители имаха възможност и време да видят три от тези филми, обединени в серията „INCLUSION SERIES” с български субтитри.

В началото на семинара г-н Комфорти разказа накратко историята на включващото обучение в Америка: за това, че както навсякъде в света, включващото обучение е само пакет от документи, ако не са хората, които да поискат да ги осъществят. Че във всеки щат пакетът с документи е различен, но навсякъде хората се борят за промяна към по-добро обучение на децата със специални потребности. И може да се каже, че в САЩ моторът на тази промяна са родителите на децата със СОП.

За разлика от България, борбата за промяна е започнала с това, хората от квартала да познават децата със специални нужди и да им помагат в техния ежедневен живот извън дома. На тази част от историята на включващото обучение е посветен първия филм „Избори”. Вторият филм, „Въпроси на учители”, беше посветен на някои въпроси, които са възниквали в учителите и как те са търсили отговори на тях. Третият филм, според самият г-н Комфорти, беше най-интересен. Той представяше в един час историята на едно момиче – Хедър, със синдром на Даун, - по-точно историята на последната му година от детската градина и първата година в училище. Няма да разказвам филмите: който е искал да го види – имаше възможност да го направи: поканата за семинара стоя достатъчно дълго време в общност „Предучилищна педагогика” в VgLog.net. Искам да кажа по-скоро какви подробности за включващото образование в Америка разбрахме от тези филми и от сладкодумните обяснения на г-н Комфорти.

Преди всичко се оказа, че в училищата, в които работи програма за включващо обучение, в обичайните по брой деца и в българските училища класове се включват повече от две деца със СОП. В единият от филмите преброихме 6 такива деца! В настоящият момент деца със СОП има не само в детските градини и училища във всички образователни степени на американската образователна система, но дори за

такива хора се организират специални програми в колежите! При това програмите в колежите не са разработени само за студенти със съхранен интелект, както може да се предположи, но за всички, които искат да учат там! Разбира се, учебните програми са подходящи за тяхното интелектуално ниво и включват образование като как да плащат с чек, например, или как се държи човек на работното си място. Важното е, че и тази образователна степен в Америка се е адаптирала към нуждите и възможностите на хората с увреждания! А ние тук още спорим дали да приемаме, как и на какво да обучаваме децата със СОП в детската градина и училище!

И така, както разбрахме от г-н Комфорти, в Америка на децата със СОП се гледа първо като на дете и чак след това като на дете със СОП. Освен това, в американския вариант дете със специални потребности са не само децата с различни и различна степен увреждания, но всички деца, които по една или друга причина имат проблеми с обучението: деца на емигранти, на самотни майки, от различни етнически и религиозни общности, не владеещи английския език, даже талантиливите деца влизат в тази категория. Това разбиране на „специалните образователни потребности” е наистина далеч по-демократично от българското.

Изключително интересна, поне за мен, беше идеята за кръговете на подкрепа. Доц. д-р Захаријева направи добър паралел между американската и българската система: американците казват: „За да се отгледа едно дете със специални потребности е необходимо цяло село”, докато ние, българите, казваме:” Много баби – хилаво бебе”.

Веднага, щом се установи, че на територията на една общност има дете със специални нужди, се образуват „Кръгове за подкрепа”: в района, в който живее детето, но най-вече в училището, в което ще учи. На територията на училището се назначава координатор по интеграцията, а в класа – помощник-учител. Директорът, координаторът по интеграцията, учителят, помощник – учителят, родителите на детето, различните други специалисти, които се занимават с детето извън училището: физиотерапевти, корекционни педагози, образуват един екип който си разпределя работата по интеграцията на детето в класа. Този екип е най-важният кръг за подкрепа на организацията на обучението. В нито един от филмите не видяхме извеждане на дете от класната стая и занимания в други помещения. Само разбрахме, че корекционен педагог беше препоръчал на учителката и помощник-учителката Хедър, да отваря и затваря щипки, и те бяха направили за нея едно табло с имената на децата и тя всяка сутрин имаше задължение да поставя щипки за пране срещу името на всяко дете, което присъстваше в класа и след приключване на заниманията да маха тези щипки. И момичето беше много гордо и щастливо със задължението си. Втори кръг за подкрепа в училище е кръг от деца, които помагат на детето да се справи с ученето. Така когато детето трябваше да учи в урока по география за различните щати, учителката събра няколко деца, с които да решат за кои щати да учи Хедър и какво точно да научи. След това тези деца извикаха Хедър и много търпеливо и добронамерено и „преподадоха” за два щата. Децата и учителката прецениха, че това е достатъчно за момента за нея. На сутринта в часа, наред с останалите деца, учителката изключително тактично извика и Хедър на дъската да покаже на картата двата щата и да каже по две изречения за тях, а всички деца дружно и подсказваха и се радваха на всяка дума, всеки жест на детето! Тъй като детето не можеше да пише букви, учителките не го насилваха да пише азбуката. Момичето имаше една тетрадка в която „пишеше” драсканици, а учителките споделиха колко са горди, че вече откриват в тези драсканици елементи на букви! Когато трябваше да напише разказ по преживяване, както останалите деца в класа, друго момиче дойде

при нея и започна да я разпитва и да записва разказаното в разказ, който след това учителката прочете и написа под него много ласкаво и окуражаващо писмо. Разказвам толкова подробно техниката на работа, защото тя, като всяка добра западна техника, е изключително подкрепяща. Аз винаги се възхищавам как хората намират начини не да „коригират“ увреждането, а да го заобиколят (при писането) или да създадат условия за упражняване с радост (щипките). На практика с всеки един ден престой в училище детето наистина се чувстваше все повече „включено“ в класа. То беше включено във всички часове, и във всички дейности на класа. И край него винаги имаше кръг от деца, които го подкрепяха, помагаша, окуражаваха и се радваха на всеки негов успех! Всъщност, това, което най-много ме впечатли в работата на американските колеги беше умението им да организират обучението чрез подходящо подбрани кръгове за подкрепа от деца или деца и възрастни. Защото в „кръг за подкрепа“ беше включен дори шофьора на училищния автобус (Училищното ръководство предложи на Хедър и родителите и да изпращат кола за нея, но детето предпочете да се вози с автобуса, като всички ученици и беше много горда с тази своя самостоятелност.) Изобщо, основната грижа на всички, които помагаша на детето в училище, дори и на децата, беше най-вече да научат Хедър да бъде самостоятелна, да има самочувствие като успяваща и да бъде открита към хората и да търси тяхната помощ и подкрепа.

Явно има голяма разлика в разбирането що е това корекционна работа в България и САЩ. Докато пишех този материал, ми се обади една приятелка за консултация. Внучката и е на 4 години и ходи в детска градина. Открили на детето логопедичен проблем и го пратили да работи с логопед. Но....детето е разтревожено и уморено, споделя, че е притеснено, защото...логопедът го карал да пише цифри и букви и ясно показвал недоволството си от „несправянето“ на момиченцето с тези задачи!!! А когато бабата ми разказа до къде са „стигнали“ по математика с логопеда, се ужасих! И я попитах с какво се е заел всъщност логопеда – с корекция на говорен недостатък или с подготовка за влизане догодина в първи клас със засилено изучаване на математика. И като написах предното изречение се притесних: дали пък не давам добра идея на някое закъсало за ученици училище как да привлече първокласници – като обяви прием на първи клас със засилено изучаване на математика, например.....

Още нещо: да виждате в споделеното от бабата детето да преживява чувство на успех от работата с корекционния педагог?! Защото за американците най-важното условие за успешното включващо обучение е преживяването на чувството на успех от детето, включено в такава програма!

За да се случи този реален успех, в американските училища работата с детето, семейството, ако щете и съседите на семейството започва месеци преди фактическото постъпване на малчугана в училище. Проучват се историята на детето, навиците, любими и нелюбими неща, умения и интереси, надеждите и мечтите не само неговите, но на всички членове на семейството! Във филма за Хедър видяхме резултатите от такова проучване във форма на огромна карта от стена до стена, в която тя беше представено като весела къщичка, около която беше записана безбройното количество информация за нея и въпросите, които са вълнували екипа по време на проучването. Този постер беше основата за продължително обсъждане от страна на онзи голям екип, за който ги писах по-нагоре.

Като част от тази предварителна работа се организира посещение на Хедър в училището. Казвам „организира“, защото това събитие се подготви много грижливо.

Първо директорката се срещна с Хедър и майка и, за да ги уведоми за него. Като видя притеснението на детето от предстоящата среща с непознати деца, директорката предложи и майката да я придружава при тази първа среща с училището. След това учителката избра няколко деца като екип по посрещането и с тях обсъдиха къде и какво ще покажат на малката. След тази грижлива предварителна подготовка, нали не се съмнявате, че групата деца с много веселие и смях разведе Хедър из цялото училище! Единственият възрастен в тази енергично разхождаща се из училището групичка, в която най-сияйно беше лицето на Хедър, беше майката! Приятна изненада очакваше двете в класната стая, в която щеше да учи: там беше поставено табло със снимки на детето.

Първият ден от престоя в училище, учителката беше организираща децата да донесат любимите си неща и да разкажат за тях. Хедър беше донесла снимка на семейството си и с радост разказа за него.

Благодарение на майсторството на г-н Комфорти, от екрана през цялото време струеше ведрина и американски оптимизъм. Децата бяха уверени в себе си, весели, успяващи. Работата им с Хедър им даваше възможност да развият своите умения за комуникация, да „израстват заедно с друг, в резултат на съвместния им труд” (интерпретация на израз, взиман от поста на Павел Лазаров „За яснотата на понятията (в образованието), 02.12.2009г., 11,18 часа, общност „Образование”, VgLog.net). Това усещане за успешност и израстване на собствените им деца може би е и причината родителите на всички деца да подкрепят включващото обучение и да се отнасят приятелски и подкрепящо самите те към Хедър. Самите деца открито споделиха своите притеснения в началото на проекта и своето израстване в разбиранията си в края на учебната година. „Тя работеше заедно с нас и всичко вървеше добре.” – каза едно момиче. „На всички ни е хубаво, че сме в един клас с Хедър, защото това е истинския свят” – сподели едно момче – Боби Пелегрино.

А на всички нас ни беше хубаво, че бяхме в един семинар с човек като г-н Комфорти. Защото на този семинар личността на г-н Джаки Комфорти беше най-впечатляващата. Човек, сам изпитвал затруднения в детството, тръгва да защитава правата на всички оцетени по света: сам прави филмите, сам търси възможности да разпространява своето послание за равен старт в живота на децата със специални нужди и за защита правата на хората с увреждания. Уверен в себе си и в правотата на своите послания към света, топъл и сърдечен, чувствителен и професионален, г-н Комфорти привлича успешно съмишленици за своята кауза: да направим света по-добър и успешен за хората със специални проблеми.

За това, колко впечатлени бяха всички участници в семинара говори обобщението на отговорите на въпросите за обратна връзка, които доц. Захариева – председател на сдружението „Елизабет Кларк – Пенка Касабова” – организатор на семинара, любезно предостави на всички участници. Представям ви го без промяна:

Въпрос №1. Кои са трите неща които научихте?

Първо мнение:

1. Трябва да поставим детето на първо място.
2. Много важен е духът на екипа.
3. Да се вгледаме вътре в себе си.

Второ мнение:

1. Ползата за другите деца, които помагат.
2. Организацията на екипите.
3. Игрите и техниките.

Трето мнение:

1. Добрият чужд опит трябва да добие публичност.
2. Промяната на разбирането започва отрано.
3. Независимо, че страната има добри модели, трябва много още да направим.

Четвърто мнение:

1. Видях истинска педагогика.
2. Човешки взаимоотношения.
3. Любов и търпение.

Пето мнение:

1. Позитивизъм при приемане на различното.
1. Повече доверие.
2. Колко важно е да си със съмишленици.

Въпрос №2. Кои са най-важните неща, които ще приложите?

Първо мнение:

1. Игри с децата. място.
2. Добронамереност.
3. Търпение.

Второ мнение:

1. Книжката с приказка от детето.
2. Обсъждане между учители и деца.
3. Писането и разказването, записа от други деца.

Трето мнение:

1. Модела на въвеждане на децата.
2. Работа в екип.
3. По-активно включване на родителите.

Четвърто мнение:

1. При работа със студенти.
2. Ще споделя с колегите.
3. Екипност на всички нива.

Пето мнение:

1. Смяна на манталитета и мисленето.
2. Нова атмосфера.
3. Доверие в децата.

Въпрос №3. Кое е онова, което ви хареса по време на семинара?

Първо мнение:

1. Душата вложена в каузата, на автора на филмите.
2. Добронамерената атмосфера за работа по време на семинара.
3. Позитивното излъчване на двамата водещи.

Второ мнение:

1. Борбеност на водещите, че нещата в живота ще се подредят.
2. Казване на нещата, такива каквито са у нас.
3. Че се дискутират „малките” особено важни неща.

Трето мнение:

1. Филмите.
2. Лекторът – Джаки Комфорти.
3. Духът на този човек.

Четвърто мнение:

1. Непринуденият контакт.
2. Споделянето на опит.
3. Очакване за следващи срещи.

Пето мнение:

1. Проследяването на промяната на концепциите за интегрирано образование.
2. Филмите, които внушават по прекрасен начин тази идея.
3. Процесът на включване при Хедър.

Кое от видяното е непознато за вас във филма „Избори“?

Първо мнение:

Всичко във филма е непознато.

Второ мнение:

Всичко е познато в България, но не се прилага.

Трето мнение:

Постигнатото единомислие, между родители, учители и деца.

Кое от видяното прилагате в работата си?

Първо мнение:

Включване на децата със СОП с другите деца.

Второ мнение:

1. Подпомагане на детето от другите деца.
2. Групова работа.
3. Включване в общи дейности.

Трето мнение:

Непрекъснат контакт между съучениците и детето с нужди.

Кое ви изненада?

Първо мнение:

Изцяло положителната подкрепа от връстниците.

Второ мнение:

Това, че учителят обсъжда с децата как да помогнат на съученичката си.

Запишете стъпките на напредъка при Хедър:

Първо мнение:

1. Придоба увереност в първата среща с новия клас.
2. Тръгна с желание на училище.
3. Започна да развива умения в математическите задачи.
4. Подобри четенето.
5. От драскане премина към истинско писане.
6. Напълно се социализира в класа.

Г-н Комфорти ще проведе отново семинари с представяне на неговите филми през 2010 година в София и страната.

За предварително планиране на неговото посещение в България, моля изпращайте вашите заявки за провеждане на семинари на адреса на г-н Комфорти:

jacky_comforty@comforty.com

За повече информация за творчеството на г-н Комфорти посветено на включващото образование, може да посетите неговата интернет страница, където може да видите и откъси от филмите:

www.inclusionseries.com

или

<http://www.youtube.com/user/JackyComforty>

С уважение,
Доц.д-р Райна Захариева

Искам да завърша с едно мнение на участник в семинара:

„Филмите представляват един свят на изградена култура на приемане и одобрение на ДРУГОСТТА – на РАЗЛИЧНАТА ДРУГОСТ – за нея е необходимо да имаш много голямо сърце и много добра душа.”

С дълбоко уважение: Антоанета Чобанска, гр. Велико Търново